

บทความวิจัย

เรื่อง “จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนในทิเบต: ข้อถกเถียงว่าด้วยเรื่องคุณค่าแบบ
ตะวันตกกับคุณค่าแบบตะวันออก”

Title “ASEAN’s Position on the Human Rights Issues in Tibet: Western Values versus
Eastern Values Debate”

โดย

นางสาว พัฒนิกา สุนทรศิริบุญญา

รหัสนักศึกษา 05530676

เสนอ

อาจารย์เชษฐา พวงหัตถ์

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2556

ชื่อเรื่อง “จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนในทิเบต: ข้อถกเถียงว่าด้วยเรื่องคุณค่าแบบตะวันตกกับคุณค่าแบบตะวันออก”

“ASEAN’s Position on the Human Rights Issues in Tibet: Western Values versus Eastern Values Debate”

ชื่อผู้วิจัย พณิภา สุนทรศิริบุญญา รหัสนักศึกษา 05530676

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์เชษฐา พวงหัตถ์

ปีการศึกษา 2556

บทคัดย่อ

งานศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาข้อถกเถียงเรื่องสิทธิมนุษยชนระหว่างสิทธิมนุษยชนแบบตะวันตกกับสิทธิมนุษยชนคุณค่าแบบตะวันออก 2. ศึกษาประวัติศาสตร์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบต 3. ศึกษาในเชิงเปรียบเทียบของข้ออ้างของจีนในการจัดการปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศและมุมมองของประเทศในอาเซียนที่มีต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนของจีนในทิเบต โดยผู้วิจัยได้นำเอาข้อถกเถียงทางทฤษฎีว่าด้วยเรื่องคุณค่าแบบตะวันตก (Western Values) และคุณค่าแบบตะวันออก (Eastern Values) มาใช้เป็นกรอบในการศึกษางานวิจัย การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับจุดยืนของอาเซียนที่มีต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลจีนที่มีต่อทิเบต ในช่วงระหว่างปีค.ศ. 1959-2008

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันเราจะเห็นว่าชาติมหาอำนาจได้เข้าไปอ้างหลักการสากล โดยเฉพาะประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนในการเข้าไปแทรกแซงรัฐอื่น อย่างเช่นกรณีทิเบต แต่ขณะเดียวกันจะเห็นว่าอาเซียนก็ไม่ได้เข้าไปแทรกแซงรัฐอื่น เนื่องจากชาติสมาชิกยึดหลักการที่จะไม่เข้าไปแทรกแซง ดังนั้นจึงได้ข้อสรุปว่า ถึงแม้อาเซียนจะมีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน แต่ชาติสมาชิกก็ยึดหลักการวิถีของอาเซียน คือการไม่แทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น ซึ่งได้สอดคล้องกับหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการของจีน จากการศึกษาที่จีนและอาเซียนมีความเห็นที่สอดคล้องกัน จึงกลายเป็นข้อดีในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างจีนและอาเซียน

คำสำคัญ : คุณค่าแบบตะวันตก; คุณค่าแบบตะวันออก; วิถีแบบอาเซียน; สิทธิมนุษยชน

Abstract

The purpose of this study is to 1. Study the debate on universalism versus Asian values; 2. Study the history of violating Human Rights in Tibet; and 3. Compare China's excuse for solving the domestic conflicts and the ASEAN's view point to the China's violating Human Rights in Tibet. The researcher has taken the theory of the debate on universalism versus Asian values to be the concept of the research. This research will give precedence in the period of 1959-2008 of ASEAN's Position on the Human rights issue in Tibet.

Researcher find out that in the present, we will see that superpower has excused Western values especially Human Rights issue for intervention in other domestic affairs such as in Tibet case. But at the same time, we will see that ASEAN is non-intervention in other domestic affairs because these nations hold in ASEAN way of non-Intervention. Therefore, we can summarize that although ASEAN has a different opinions about universal declaration of Human rights but as these nations hold in ASEAN way especially non-Intervention. There such a thing as compatibility between new security concept of China and ASEAN way. Because of the compatible between China and ASEAN, it has become an advantage to establish good relation between China and ASEAN.

Keywords: Western values; Eastern values; ASEAN way; Human rights

1. บทนำ

จากเหตุการณ์การออกมาชุมนุมเพื่อประท้วงของลามะ¹ จำนวน 500 รูป (นิตินุมิ นวรัตน์ :2551) และชาวทิเบต เพื่อรำลึกถึงวาระครบรอบ 49 ปีของการต่อต้านการปกครองของจีน จนทำให้เกิดการปะทะกัน ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางจากสาธารณชนทั่วไป โดยนอกจากจะมีการประท้วงในเมืองที่สำคัญในจีนแล้ว ยังมีการประท้วงเกิดขึ้นในประเทศอื่นๆตามสถานทูตจีนอีกด้วย

---

¹ ลามะ หมายถึง พระหรือฆราวาส ซึ่งคนทิเบตใช้เรียกผู้เชี่ยวชาญในทางปฏิบัติธรรม ผู้รอบรู้ปริยัติธรรม ดุใน นิตินุมิ นวรัตน์ , ลามะ, (2543).

ปัญหาความขัดแย้งดินแดนระหว่างจีนกับทิเบตเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่ในปี 1901 เป็นต้นมา จนมาถึงช่วงปี 1950 จากการเข้ามาของกองกำลังจีนคอมมิวนิสต์ที่เข้ามายึดทิเบต ได้เป็นจุดเริ่มต้นของการเข้ามาละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบตในเรื่องต่างๆ เช่น การทำลายศิลปะ วัฒนธรรม และทำร้ายร่างกาย ชาวทิเบตจึงได้เริ่มก่อตั้งกลุ่มต่อต้านจีนจนเกิดการปะทะครั้งใหญ่ในปี 1959 ซึ่งจีนได้ใช้กำลังในการเข้าปราบปราม จนทำให้มีผู้เสียชีวิตประมาณ 87,000คน(Radio Taiwan International : 2551)หลายประเทศจึงได้ออกมาประณามการใช้กำลังเข้าปราบปรามว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบต โดยเฉพาะประเทศทางตะวันตกที่ยึดหลักปรัชญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนของยูเอ็น² และมองสิทธิมนุษยชนผ่านแนวคิด Idealism

ประเทศจีนถูกมองว่าเป็นประเทศที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในชาติมากมาย(วารสารคดี มัทธ โนบล : 2554) โดยเฉพาะปัญหาบูรณภาพแห่งดินแดน ซึ่งผู้นำจีนได้มีการออกมาประกาศจุดยืนของตนอย่างชัดเจนว่าอำนาจอธิปไตยต้องมาก่อนสิ่งอื่นใด โดยจีนได้ยึดหลักอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดแบบ Realism โดยมองว่าเอกราชนั้นเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่สามารถประนีประนอมได้ หลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการของจีนก็ได้สอดคล้องกับหลักการวิถีของอาเซียน (ASEAN Way)³ คือนั่นคือการเคารพประเทศอื่นอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น อยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งเป็นไปตามค่านิยมแบบเอเชีย⁴

จากเหตุการณ์การประท้วงของลามะและชาวทิเบตที่มีมานานแล้วถึง 49ปี ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาว่าการประท้วงครั้งนี้เป็นการพูดถึงในช่วงครึ่งศตวรรษที่ผ่านมาที่รัฐบาลจีนได้เข้าไปทำร้าย

² ปรัชญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนคือ การประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือระหว่างประเทศที่มีความสำคัญในการวางกรอบเบื้องต้นเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนและเป็นเอกสารหลักด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรกซึ่งที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ให้การรับรองเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2491 ดูใน กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ, ปรัชญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน, (2551), 1-3.

³ วิถีแบบอาเซียน (ASEAN Way) คือ การดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของการปรึกษาหารือหรือการอาศัยฉันทามติ และการไม่แทรกแซงกิจการภายในทางการเมืองระหว่างประเทศสมาชิก ดู-เชษฐา, (2556), 1.

⁴ ค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) เป็นผลจากการปรากฏตัวของญี่ปุ่น ในฐานะอภิมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ และความสำเร็จของบรรดาประเทศ NICs จุดยืนนี้ได้ประกาศออกมาชัดเจนเมื่อบรรดาตัวแทนรัฐต่างๆในเอเชียได้เข้าร่วมประชุมระดับโลกว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน แม้ว่าจะไม่ปฏิเสธความคิดเรื่องความเป็นสากลของสิทธิมนุษยชน แต่ค่านิยมแบบเอเชียก็สะท้อนให้เห็นความแตกต่างระหว่างระบบค่านิยมตะวันตกและของเอเชีย ในการโต้แย้งเรื่อง ความแตกต่างด้านวัฒนธรรม มาพิจารณาในการกำหนดขอบเขตของสิทธิมนุษยชนด้วย ดู เชษฐา, (2555).

คนทิเบต และประเด็นเหล่านี้มีการถูกจับตามองมากขึ้น เมื่อมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปยังระดับโลก โดยเฉพาะสู่โลกตะวันตกที่คิดแบบสากล แต่ในขณะเดียวกัน จะเห็นได้ว่าอาเซียนหลายชาติก็ไม่ได้เข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือแทรกแซง เพราะเห็นเป็นเรื่องภายในของประเทศจีน ซึ่งเป็นไปตามหลักการวิถีของอาเซียน (ASEAN Way)⁵ ประเด็นนี้จึงนำไปสู่การตั้งคำถามหลักในการศึกษาว่า การมองประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกันระหว่างคุณค่าแบบตะวันตกและคุณค่าแบบตะวันออกของประเทศสมาชิกในอาเซียน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งกันซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวได้กลายมาเป็นปัญหาหนึ่งที่ทำให้อาเซียนตกลงกันไม่ได้ จนกลายมาเป็นอุปสรรคที่ทำให้การรวมตัวของอาเซียนล่าช้าลง การศึกษาครั้งนี้จะให้ความสำคัญกับจุดยืนของอาเซียนที่มีต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนของรัฐบาลจีนที่มีต่อทิเบต ในช่วงระหว่างปีค.ศ. 1959-2008 โดยจะอธิบายผ่านข้อถกเถียงทางทฤษฎีว่าด้วยเรื่องคุณค่าแบบตะวันตก (Western values) และคุณค่าแบบตะวันออก (Eastern Values) และงานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยรวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารจากบทความ หนังสือ งานศึกษา-วิจัย รวมถึงเข้าถึงข้อมูลจากสื่อออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับทั้งกรอบความคิดทางทฤษฎีและกรณีศึกษา เพื่อนำเอากรอบความคิดทางทฤษฎีมาวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมด และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

2. แนวคิดทางทฤษฎีและงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาจุดยืนของอาเซียนที่มีต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนในทิเบต: ข้อถกเถียงว่าด้วยเรื่องคุณค่าแบบตะวันตกกับคุณค่าแบบตะวันออก มีแนวคิดทางทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

2.1.1 Realism⁶ ทฤษฎีRealism เป็นมุมมองทางทฤษฎีที่มองว่ารัฐต่างๆเป็นตัวละครที่มีความสำคัญมากที่สุดในการเมืองโลก รัฐทุกรัฐต่างดิ้นรนต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจสูงสุด โดยเฉพาะอำนาจทางการทหาร เนื่องจากอำนาจจะช่วยในการปกป้องผลประโยชน์แห่งชาติ ศีลธรรมควรนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนนโยบายมากกว่าเป็นตัวขัดขวางการดำเนิน

⁵ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนภิกา สุนทรศิริบุญญา. “จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนในทิเบต: ข้อถกเถียงว่าด้วยเรื่องคุณค่าแบบตะวันตกกับคุณค่าแบบตะวันออก”. (2557), 1-3.

⁶ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนภิกา (อ้างแล้ว) : หน้า 6-7.

นโยบาย ดังนั้นอำนาจและผลประโยชน์แห่งชาติจึงมีความสำคัญมากกว่าศีลธรรม(จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม, 2551: 41) ซึ่งทฤษฎีนี้สามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้ออ้างของจีนในการเข้าไปปราบปรามทิเบตได้ เนื่องจากจีนได้ประกาศจุดยืนอย่างชัดเจนว่าอำนาจธิปไตยต้องมาก่อนสิ่งอื่นใด พร้อมทั้งยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการ นอกจากนี้จีนยังมองว่าเอกราชเป็นเรื่องสำคัญที่ไม่สามารถประนีประนอมได้ ผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเป็นเอกราชของชาติเสมอ จะไม่มีการให้แยกตัวเป็นรัฐอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองทางทฤษฎีRealism

2.1.2 Neo-Realism⁷ ทฤษฎีNeo-Realism รัฐบาลยังคงเป็นตัวแสดงหลักบนเวทีการเมืองโลก และจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจและความอยู่รอดของชาติ ทฤษฎีNeo-Realism ให้ความสำคัญกับเป้าหมายด้านความมั่นคงและความอยู่รอดของรัฐ โดยการใช้นโยบายทางด้านการทูตและการทหาร ด้วยวิธีการต่อรองและการข่มขู่ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีแม้จะไม่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่าย ในการใช้การทูตในการต่อรองทั้งสองฝ่ายจะมีผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นการหลีกเลี่ยงความเสียหายและเป็นทางเลือกที่ยอมรับได้ นอกจากการใช้วิธีต่อรองที่สุภาพ ยังมีการใช้อำนาจทางการทหารในการข่มขู่ให้กลัวเพื่อที่จะนำไปสู่การต่อรองกับอีกฝ่ายเช่นกัน(จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม, 2551: 42-43) ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลักการของอาเซียน(ASEAN Way) ก็สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีNeo-Realism คือ มีการเจรจา ตัดสินใจร่วมกันและการเคารพอำนาจอธิปไตย ไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของแต่ละชาติ นอกจากนี้การที่มีการเจรจากันในระดับพหุภาคี โดยเอาผลประโยชน์แห่งชาติไปเจรจาจึงทำให้ไม่เกิดสงคราม เป็นการรวมตัวเจรจากันอย่างสันติและไม่มีการคุกคามกัน

2.1.3 Idealism⁸ ทฤษฎีIdealism เน้นเรื่องศีลธรรมเหนือกว่ารัฐ เสนอว่ารัฐทั้งหลายควรจะให้มีความสำคัญกับศีลธรรมและคุณค่าในการเมืองโลก นโยบายต่างประเทศควรกำหนดขึ้นเพื่อจัดการกับประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เช่น สันติภาพและสิทธิมนุษยชน เป็นต้น (เชษฐา พวงหัตถ์, 2555: 24) เน้นความร่วมมือกันเพื่อไม่ให้เกิดสงคราม ซึ่งจากแนวคิดทฤษฎี Idealism ได้ปรากฏให้เห็นองค์กรระหว่างประเทศ นั่นก็คือ สหประชาชาติ (UN) ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศที่เน้นการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี และผลจากการปรากฏตัวของสหประชาชาติ (UN) จึงทำให้เกิดหลัก

⁷ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนนิภา (อ้างแล้ว) : หน้า 7-8.

⁸ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนนิภา (อ้างแล้ว) : หน้า 9-11.

ปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UN) ที่ประเทศทางตะวันตกใช้ยึดเป็นหลักในการจัดการกับปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

2.1.4 Constructivism⁹ ทฤษฎี Constructivism ให้ความสำคัญกับโลกที่ถูกประกอบสร้างขึ้นมาจากกฎเกณฑ์ต่างๆทางสังคมหรือบริบททางสังคม สิ่งที่ถูกประกอบสร้าง ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ถูกต้อง สิ่งที่ดี หรือสิ่งที่เหมาะสม บรรทัดฐาน และแม้แต่สิ่งที่เป็นผลประโยชน์ของรัฐใดรัฐหนึ่งล้วนแต่เป็นผลผลิตของบริบททางสังคมที่รัฐต่างๆดำรงอยู่ด้วยกันในการเมืองโลก ซึ่งทฤษฎี Constructivism สามารถนำมาวิเคราะห์การมองสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกันของตะวันตกและเอเชียได้ เป็นการโต้แย้งว่าสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องเกี่ยวกับบริบทของแต่ละวัฒนธรรม เช่น ค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) ก็เป็นเรื่องที่เอเชียนั้นสร้างขึ้นมา หรือหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UN) ก็เป็นสิ่งที่ทางตะวันตกสร้างขึ้นมา เป็นต้น

2.2 งานศึกษาที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 งานศึกษาที่ใช้ทฤษฎีอธิบายกรณีศึกษา

เอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องได้มีงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับจีนและทิเบต โดยมีงานเขียนที่ใช้แนวคิดทฤษฎี Realism ในการอธิบายข้ออ้างของจีนในการจัดการกับปัญหาภายในประเทศ คือ เจียน ชีระวิทย์(2541)และวรศักดิ์ มหัทธโนบล (2554) ได้อธิบายว่า จีนเน้นหลักผลประโยชน์แห่งชาติและหลักอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการ และจีนให้ความสำคัญกับเอกราชและบูรณภาพแห่งดินแดนเป็นอันดับแรก โดยเรื่องนี้จะต้องมาก่อนเรื่องสิทธิมนุษยชน ดังนั้นจีนจึงทำทุกทางเพื่อไม่ให้เกิดการเคลื่อนไหวแบ่งแยกดินแดนแม้จะใช้กำลังก็ตาม นอกจากนี้ยังกล่าวว่าการถอนนโยบายไม่เข้าแทรกแซงกิจการภายในประเทศอื่น และไม่ยอมให้ประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงของจีน ทำให้จีนสามารถรักษาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจการค้าไว้ได้

นอกจากนี้ก็มีเอกสารที่ใช้แนวคิดทฤษฎี Idealism และ Constructivism ในการอธิบายในส่วนของปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ได้เกิดข้อถกเถียงเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนแบบตะวันตกและแบบตะวันออก โดยเสน่ห์ จามริก (2542: 13-15 ; 2545: 98-100 ; 2546: 279-281) มอง

ว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนเป็นการร่างขึ้นมาจากประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ของประเทศตะวันตกทำให้โครงสร้างของอำนาจอยู่ที่ตะวันตก จึงทำให้สิทธิมนุษยชนแบบสากลไม่สามารถนำมาใช้ได้ทั่วโลก เนื่องจากยังมีบางประเทศที่ได้รับเคราะห์จากปฏิญญาดังนี้ นอกจากนี้ยังมองว่าสิทธิมนุษยชนแบบตะวันตกเป็นเรื่องธรรมดา ถือว่าเป็นสากลที่อยู่นอกเหนือจากมนุษย์ และเน้นเรื่องปัจเจกบุคคล ต่างกับตะวันออกที่เน้นเรื่องสิทธิของชุมชน เช่นเดียวกับชัยวัฒน์สถาอานันท์ (2544: 128-137) และจรัญ โฆษณานันท์ (2545: 5-7) ที่กล่าวว่าปฏิญญาสากลเกิดจากประสบการณ์การของชาวยุโรป ทำให้ทั่วโลกต่างหันมาสนใจสิทธิมนุษยชนกันมากขึ้น นอกจากนี้ปฏิญญานี้ก็ถูกร่างขึ้นจากประเทศทางตะวันตกเป็นหลัก จึงทำให้ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตแบบตะวันออกสิทธิมนุษยชนตะวันตกยังเน้นเรื่องความถูกต้องและคุณธรรมที่เหนือกว่าวัฒนธรรม ซึ่งต่างกับฝ่ายตะวันออกที่ให้ความสำคัญกับวัฒนธรรม มองว่าสิทธิมนุษยชนเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมใดสังคมหนึ่ง นอกจากนี้ทางฝ่ายตะวันตก ยืนยันว่าสิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิที่เป็นสากล โดยไม่มีการจำกัดพรมแดน ซึ่งทางฝ่ายตะวันออกได้เถียงว่า ถึงแม้ตะวันตกจะเชิดชูคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์แต่ประวัติศาสตร์ของฝ่ายตะวันตกเองก็เต็มไปด้วยการกดขี่และการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ ดังนั้นจึงสมควรทบทวนแนวคิดสิทธิมนุษยชนใหม่ (ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้, 2011)¹⁰

2.2.2 งานศึกษาที่ไม่ได้ใช้ทฤษฎีในการอธิบายกรณีศึกษา

เอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องนั้น ได้มีงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับจีนและทิเบต ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาได้มีนักวิชาการที่มองต่างกันอย่างเห็นได้ชัด 2 มุมมองคือทิเบตเป็นส่วนหนึ่งของจีน โดย เอ ทอมกรุนเฟลด์ (2554: 3-4) มองว่าประวัติศาสตร์ของทิเบต เป็นเรื่องที่ถูกเบียดเบียนไปมาก โดยเฉพาะในสังคมตะวันตกที่ได้ตั้งใจสร้างกระแสว่า จีนเป็นผู้ที่รุกรานทิเบต ซึ่งจากเรื่องความเป็นเอกราชของทิเบตจะเห็นได้ว่ามีความเห็นที่ต่างกัน 2 ฝ่ายเกี่ยวกับเรื่องเอกราชของทิเบต คือฝ่ายทิเบตเห็นว่า ทิเบตเป็นประเทศเอกราช หลังจากจีนยึดเป็นอาณานิคมจึงได้สูญเสียฐานะเอกราชไป ส่วนฝ่ายจีนเห็นว่า ภายหลังทิเบตตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอังกฤษช่วงสั้นๆ ก็กลับสู่ฐานะที่ถูกต้องตามกฎหมาย กลายเป็นส่วนหนึ่งของจีน โดยเมื่อพิจารณาจากมุมมองทาง

¹⁰ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนนิภา (ข้างแล้ว) : หน้า 12-13.

ประวัติศาสตร์จะเห็นว่า จีนมีอำนาจอิทธิพลเหนือทิเบตตามกฎหมาย อีกทั้งในมุมมองของประเทศฝ่ายที่สามจะเห็นได้ว่าไม่เคยมีประเทศใดรับรองทิเบตเป็นรัฐเอกราช ซึ่งก็ตรงกับนักวิชาการกลุ่มหนึ่งคือ วัชรินทร์ ชาบุญศิลป์ (2554) และเจียน ชีระวิทย์ (2541: 175) ที่มองว่าจีนเป็นผู้ที่ใช้อำนาจอิทธิพลเหนือทิเบต ในช่วงระยะเวลาส่วนใหญ่ คือก่อนปี 1912 และหลังปี 1950 ตามที่ปรากฏแก่สายตาชาวโลก ส่วนช่วงเวลาที่ชัดเจนนั้น เป็นช่วงระยะเวลาดังกล่าว คือ ช่วงเวลา 38ปีเท่านั้น ที่ทิเบตพยายามใช้อำนาจอิทธิพล โดยมีมองโกลเลียเพียงชาติเดียวที่รับรองทิเบต ไม่มีประเทศใดยอมรับความเป็นเอกราชของทิเบต แม้จีนจะสูญเสียอำนาจในการควบคุมทิเบตในช่วงปี 1912-1950 แต่จีนก็แสดงเจตจำนงออกมาชัดเจนที่จะฟื้นฟูอำนาจอิทธิพลเหนือทิเบต และทำได้จริงตั้งแต่ปี 1950 ส่วนในช่วงหลังพรรคคอมมิวนิสต์เข้ามาก็ได้มีนโยบายให้ทิเบตเป็นเขตปกครองตนเอง ไม่สามารถแยกตัวเป็นอิสระได้ตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่เป็นเพียงข้อตกลงภายในชาติภายใต้กรอบรัฐธรรมนูญ ดังนั้นจีนจึงมีสิทธิ์ที่จะใช้กำลังเข้าจัดการ

แต่ขณะเดียวกันก็มีนักวิชาการกลุ่มหนึ่งประภัสสร เทพชาตรี (2551) มองว่าประวัติศาสตร์ของการนำทิเบตเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของจีน เป็นประวัติศาสตร์ของการต้องการครอบงำ โดยจีนพยายามที่จะขยายอิทธิพล และยึดครองทิเบตหลายครั้ง จนมาสำเร็จในปี 1951 จีนได้ส่งทหารเข้ายึดครองทิเบต และผนวกทิเบตเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจีนอย่างถาวรอย่างไรก็ตามชาวทิเบตก็ไม่ยินยอมที่จะอยู่ภายใต้การปกครองของจีน และได้มีการต่อต้านตลอดเวลาเกือบ 60 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 1959 ได้มีการเดินขบวนประท้วงครั้งใหญ่ แต่จีนก็ได้ใช้กำลังทหารเข้าปราบปรามอย่างรุนแรง โดยที่ผ่านมามีจีนได้ใช้นโยบาย “กลืนชาติ” โดยได้ส่งทหารและคนจีนเข้าไปในทิเบตเป็นจำนวนมาก และบังคับให้เรียนภาษาจีน รวมทั้งในเรื่องการศึกษา ศาสนา

นอกจากนั้นยังมีการมองว่าการที่จีนใช้กำลังเข้าจัดการทิเบต เนื่องจากจีนได้ประกาศหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประการ(New Security Concept) คือ 1. ความร่วมมือกัน เพื่อผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน 2. ความเสมอภาคกัน 3. การให้ความเคารพกันและกัน 4. การไม่แทรกแซงภายในของชาติอื่นๆ 5. ยุติความขัดแย้ง แก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยการเจรจา (เชษฐา พวงหัตถ์, 2556) ซึ่งในหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการของจีน ก็ได้สอดคล้องกับหลักการของอาเซียน หรือวิถีแบบอาเซียน (ASEAN Way) คือ 1. การตัดสินใจร่วมกัน โดยใช้ฉันทมติ 2. การเคารพอำนาจอธิปไตยและไม่แทรกแซงกิจการภายในของแต่ละชาติ (เชษฐา พวงหัตถ์, 2556) ซึ่ง

ปัญหาสิทธิมนุษยชนในอาเซียนถือเป็นภูมิภาคหนึ่งที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอยู่มาก แต่ก็มีข้อโต้แย้งของผู้นำอาเซียนอยู่ 2 ประการ คือ สโลแกน การไม่แทรกแซงกิจการภายใน โดยอ้างว่าปัญหาสิทธิมนุษยชนเป็นปัญหาภายในประเทศ และอีกข้ออ้างคือ คุณค่าแบบเอเชีย (Asian values) โดยอ้างว่าสิทธิมนุษยชนเป็นเครื่องมือของตะวันตก ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของเอเชีย และมองว่าปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนถูกรวบงำโดยแนวคิดตะวันตก (สมชาย หอมลออ, 2540)

ในส่วนเอกสารและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ได้กล่าวถึงปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UN) ว่าได้ถูกร่างขึ้นเมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 1948 โดยมีคำประกาศว่า “มนุษย์ทุกคนเกิดมามีเสรีภาพ ความเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นเกียรติและสิทธิ” ซึ่งกรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ (2551) ได้นำปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนมาแปลเป็นภาษาไทยโดยกล่าวว่าปฏิญญาสากลเป็นการประกาศเจตนารมณ์ในการร่วมมือระหว่างประเทศ ปฏิญญาสากลนี้ถือเป็นเอกสารประวัติศาสตร์ในการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศฉบับแรกของโลกและเป็นพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนและในปฏิญญาสากลยังกล่าวว่าทุกคนมีสิทธิที่เท่าเทียมกัน และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตั้งแต่เกิด ไม่มีใครสามารถเพิกถอนออกได้ เช่นเดียวกับ Andrew Heywood (2554: 303) ที่กล่าวว่าสิทธิมนุษยชนได้รับความสนใจมากขึ้นหลังจบสงครามเย็น และเป็นสิ่งสำคัญในการเมืองระหว่างประเทศ โดยมองว่าสิทธิมนุษยชนมีความเป็นสากล เป็นเสรีภาพขั้นพื้นฐาน และเป็นสิทธิที่ขยายออกเกินกว่าพรมแดนของประเทศ นอกจากนี้สิทธิมนุษยชนยังเป็นพื้นฐานที่วางอยู่บนรูปแบบของคุณค่าทางจิตใจของแต่ละบุคคล

จากการสำรวจงานศึกษาที่เกี่ยวข้องดังกล่าว จะเห็นได้ว่าจากการที่จีนละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบต จึงทำให้สาธารณชนทั่วโลกต่างให้ความสนใจซึ่งจากมุมมองเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบต จึงทำให้เกิดมุมมองที่แตกต่างกัน 2 ฝ่าย คือ ประเทศที่มองสิทธิมนุษยชนแบบสากล อย่างประเทศทางตะวันตกที่ยึดหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน และประเทศที่มองสิทธิมนุษยชนแบบตะวันออกอย่างจีนที่ได้ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับอาเซียนที่ยึดหลักวิถีแบบอาเซียน (ASEAN Way) ผู้ศึกษาจึงใคร่ศึกษาประเด็นนี้เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีและงานศึกษาที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าจากเหตุการณ์การประท้วงของลามะ และชาวทิเบตที่จีนได้ใช้กำลังเข้าปราบปราม จึงทำให้หลายประเทศโดยเฉพาะประเทศทางตะวันตก ได้ออกมาประณามว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบต จึงทำให้จีนได้ออกมาประกาศจุดยืนของตนในการจัดการกับปัญหาภายในประเทศว่า จีนให้ความสำคัญกับเอกราชและบูรณภาพแห่งดินแดนเป็นอันดับแรก และจะทำทุกทางเพื่อไม่ให้เกิดรัฐอิสระ โดยจีนได้เน้นหลักผลประโยชน์แห่งชาติและหลักอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการ นอกจากนี้จีนจะไม่ยอมให้ประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในประเทศ เช่นเดียวกับที่จีนจะไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น ซึ่งข้ออ้างของจีนนั้นได้สอดคล้องกับทฤษฎีRealism อีกข้ออ้างหนึ่งที่จีนใช้คือ ค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) ที่สะท้อนให้เห็นว่าค่านิยมแบบตะวันตกและค่านิยมแบบเอเชียมีความแตกต่างกัน เมื่อนำมาพิจารณาในการกำหนดขอบเขตของสิทธิมนุษยชน ตามทฤษฎีของ Constructivism ที่มองว่าสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องเกี่ยวกับบริบทของแต่ละวัฒนธรรม โดยค่านิยมแบบตะวันตกได้มองผ่านแนวคิดทฤษฎีIdealism ที่เน้นสิทธิอยู่เหนือหน้าที่ รวมตลอดถึงการให้เสรีภาพกับประชาชนและการให้เสรีภาพทางการเมือง ต่างกับค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) ที่จะเน้นความปรองดองในสังคมและความร่วมมือที่วางอยู่บนฐานของความจงรักภักดีและการเคารพต่ออำนาจทุกรูปแบบ ดังนั้นค่านิยมนี้จึงเป็นวิธีไปสู่ความเป็นเสถียรภาพทางสังคมและความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ นอกจากนี้ประเทศต่างๆ ในอาเซียนก็มีการมองประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ต่างกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความไม่เป็นเอกภาพได้ แต่ก็ยังมีข้อดีคือ การถือนโยบายที่คล้ายกันของจีนและอาเซียน ทั้งหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการของจีนและหลักการวิถีของอาเซียน (ASEAN Way) ในการไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น จึงทำให้จีนกับอาเซียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันได้ โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ¹¹

3. ผลการวิจัย

3.1 วิเคราะห์ข้อถกเถียงเรื่องสิทธิมนุษยชนระหว่างสิทธิมนุษยชนคุณค่าแบบตะวันตกกับสิทธิมนุษยชนคุณค่าแบบตะวันออก

¹¹ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนัณญา (ข้างแล้ว) : หน้า 13-16.

ประเทศทางตะวันตกมีแนวคิดแบบIdealism ที่เน้นเรื่องศีลธรรมเหนือกว่ารัฐ และนโยบายต่างประเทศที่กำหนดขึ้นเพื่อจัดการกับประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เช่น สันติภาพและสิทธิมนุษยชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อการสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือและสันติภาพในสังคมโลก ซึ่งจากการมองแนวคิดแบบ Idealism ของประเทศทางตะวันตกจึงทำให้เกิด ‘ปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชน’ ของสหประชาชาติ(UN)ที่ได้จัดทำขึ้นและได้การรับรองมาถึง 50ปีแล้ว โดยมีตัวแทนของกลุ่มวัฒนธรรมหลากหลาย เช่น สหรัฐอเมริกา อาหรับ อังกฤษ แคนาดา จีน ฝรั่งเศส เยอรมัน รัสเซีย อินเดีย ฯลฯ ได้เข้าร่วมร่างเอกสารขึ้น (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และคนอื่นๆ, 2544:128-129) สิทธิมนุษยชนแบบตะวันตกเป็นเรื่องธรรมชาติ ถือเป็นสากลที่อยู่นอกเหนือจากมนุษย์ และเน้นเรื่องปัจเจกบุคคล แต่ก็มีนักคิดของประเทศตะวันออกที่มีแนวความคิดแบบ Constructivism ได้วิจารณ์แนวคิดสิทธิมนุษยชนแบบสากลว่าเป็นสิทธิมนุษยชนในบริบทของประเทศตะวันตก ซึ่งนักคิดและนักวิจารณ์เหล่านั้นมองว่า สิทธิมนุษยชนแบบสากลไม่ได้สอดคล้องกับวิถีชีวิตในแบบประเทศตะวันออก มีวัฒนธรรมและค่านิยมที่แตกต่างกัน (เสนห์ จามริก และคนอื่นๆ, 2545:99) นอกจากนี้ยังมองว่าสิทธิมนุษยชนสากลที่ปรากฏอยู่ในปฏิญญาสากลของสหประชาชาติ(UN) มีโครงสร้างอำนาจที่รองรับกระบวนการทั้งหมดหรือบริบทแนวคิดสิทธิมนุษยชนสากลเป็นโครงสร้างอำนาจฝ่ายตะวันตกเป็นหลัก จึงทำให้สิทธิมนุษยชนแบบสากลไม่สามารถนำมาใช้ได้ทั่วโลก เนื่องจากยังมีบางประเทศที่ได้รับเคราะห์จากปฏิญญาฉบับนี้

นอกจากนี้นักคิดของประเทศตะวันออกยังมีการกล่าวถึง ‘ค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values)’ ว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งสำหรับประเทศทางตะวันออก โดยค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) ได้รับการประกาศออกมาอย่างชัดเจนในการแถลงการณ์กรุงเทพฯ เมื่อปี ค.ศ.1993 เมื่อบรรดาตัวแทนของรัฐต่างๆในเอเชียตั้งแต่อิหร่านไปจนถึงมองโกเลีย ได้ประชุมร่วมกันเพื่อเตรียมการประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในเวียнна และได้ออกแถลงการณ์สนับสนุนอย่างจริงจังต่อ “ค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values)”

ลักษณะเฉพาะของเอเชียไม่จำเป็นต้องสอดคล้องหรือเดินตามวัฒนธรรมตะวันตก รวมทั้งเรื่องสิทธิมนุษยชน (จรัญ โฆษณานันท์, 2545:170) แม้ว่าจะไม่ปฏิเสธความคิดที่เป็นสากลในเรื่องของสิทธิมนุษยชน แต่ค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values)ก็เป็นเรื่องที่เอเชียสร้างขึ้นมาเพื่อสะท้อนให้เห็นความต่างระหว่างค่านิยมแบบตะวันตกและค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) โดยนำความ

แตกต่างทางด้านวัฒนธรรมมาใช้ในการพิจารณาสีทธิมนุษยชนด้วย ผู้ที่ให้การสนับสนุนในเรื่องนี้คือ นายมหาเธร์ โมฮัมหมัดและนายลีควนยู ผู้นำของประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ สีทธิมนุษยชนได้ถูกสร้างขึ้นบนฐานความคิดแบบตะวันตก บังคับบุคคลนิยมได้ถูกเน้นย้ำว่าอยู่เหนือผลประโยชน์ต่างๆของชุมชน สีทธิมีความสำคัญเหนือหน้าที่ รวมตลอดถึงเสรีภาพของประชาชนและเสรีภาพทางการเมืองอยู่เหนือสวัสดิภาพทางสังคม-เศรษฐกิจ ซึ่งการยอมรับค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) เป็นการปฏิเสธความเชื่อดังกล่าว โดยค่านิยมแบบเอเชีย (Asian values) จะเน้นความปรองดองทางสังคมและความร่วมมือที่วางรากฐานอยู่ในความจงรักภักดีและการให้ความเคารพ สีทธิอำนาจทุกรูปแบบ เมื่อประสานเข้ากับจริยธรรมในการทำงานอย่างขยันขันแข็ง ค่านิยมเหล่านี้จึงถูกมองว่าเป็นมรรควิธีไปสู่เสถียรภาพทางสังคมและความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจ (เชษฐา พวงหัตถ์, 2555)

กล่าวโดยสรุปประเทศทางตะวันตกและประเทศทางตะวันออกมีการตีความหมายสิทธิมนุษยชนที่ต่างกันไป โดยประเทศทางตะวันตกมีการตีความหมายสิทธิมนุษยชนผ่านแนวคิดทฤษฎี Idealism ส่วนประเทศทางตะวันออกตีความหมายสิทธิมนุษยชนผ่านแนวคิดทฤษฎี Constructivism โดยทั้งประเทศตะวันตกและประเทศตะวันออกต่างตีความหมายสิทธิมนุษยชนไปในทิศทางที่สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมและค่านิยมของตน ซึ่งการมองสิทธิมนุษยชนที่ต่างกันไปจึงทำให้เกิดข้อถกเถียงขึ้น ดังนั้นทางออกของข้อถกเถียงอยู่ที่ทั้งประเทศทางตะวันออกและประเทศทางตะวันตกควรยอมรับในสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างของกันและกันเพื่อที่จะทำให้ไม่เกิดความขัดแย้ง¹²

3.2 วิเคราะห์ข้ออ้างของจีนในการจัดการปัญหาความขัดแย้งภายในประเทศ

ประเทศจีนถูกมองว่าเป็นประเทศที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในประเทศมากมาย(วรัศนี มัทธ โนบล, 2554) โดยเฉพาะเรื่องเอกราชแห่งชาติและบูรณภาพแห่งดินแดนที่จีนให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ซึ่งนายเติ้งเสี่ยวผิงได้พูดในเดือนธันวาคม ปีค.ศ.1978 ว่า “ผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเป็นเอกราชของชาติเสมอ” และในปี ค.ศ.1989 เติ้งเสี่ยวผิงได้ออกมากล่าวว่า “จีนจะรักษาผลประโยชน์ของตนในเรื่องเอกราชของชาติและบูรณภาพแห่งดินแดน จีนถือว่าประเทศสังคมนิยมไม่ควรละเมิดสิทธิมนุษยชนของประเทศอื่นในเรื่องเอกราชแห่งชาติและบูรณภาพแห่ง

12

รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนนิภา (ข้างแล้ว) : หน้า 26-28.

ดินแดนด้วย” (เจียน ชีระวิทย์, 2541: 19) นอกจากนี้จีนยังได้ประกาศ “หลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการ” คือ 1. ความร่วมมือกัน เพื่อผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน 2. ความเสมอภาคกัน 3. การให้ความเคารพกันและกัน 4. การไม่แทรกแซงภายในของชาติอื่นๆ 5. ยุติความขัดแย้ง แก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยการเจรจา (เชษฐา พวงหัตถ์, 2556) ในการจัดการกับปัญหาภายในประเทศ จะเห็นได้ว่าหลักการข้ออ้างของจีนทั้งหมดล้วนแต่สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี Realism ที่เน้นผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเป็นเอกราชของชาติเสมอไป และเน้นศีลธรรมควรนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนนโยบายมากกว่าเป็นตัวขัดขวางการดำเนินนโยบาย ดังนั้นอำนาจและผลประโยชน์แห่งชาติจึงมีความสำคัญมากกว่าศีลธรรม(จุฑาทิพย์ คล้ายทับทิม, 2551: 41)

ปัญหาที่เบ็ด เป็นปัญหามุรณภาพแห่งดินแดน เหมือนกับไต้หวัน ฮองกงและมาเก๊า โดยรัฐบาลจีนถูกกล่าวหาว่าละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบตและมีการประณามจากนานาชาติประเทศ โดยเฉพาะประเทศทางตะวันตกที่มองสิทธิมนุษยชนผ่านทฤษฎี Idealism โดยมองว่าการเข้าแทรกแซงในประเด็นด้านมนุษยธรรมเป็นเรื่องที่ถูกต้อง แต่จีนได้มองประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนผ่านทฤษฎี Realism เห็นว่าสิทธิมนุษยชนเป็นเรื่องภายในประเทศ และจีนอยู่กับกฎหมายของรัฐอธิปไตยอื่นๆ ซึ่งแต่ละประเทศก็มีนิยามของสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกันไป โดยจีนอยู่กับลักษณะเฉพาะของแต่ละประเทศ ทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ นอกจากนี้จีนยึดหลักที่จะไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น และจะไม่ให้รัฐอื่นเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในเช่นกัน จีนได้ประณาม “เอกสารรายงานประจำปีเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ” ของสหรัฐอเมริกา ว่าเป็นการแทรกแซงกิจการภายในและอำนาจอธิปไตยของประเทศอื่นอย่างชัดเจน นอกจากนี้จีนได้ออก “สมุดปกขาวเรื่องสิทธิมนุษยชนในจีน” ที่เน้นเรื่องการมีอำนาจอธิปไตยอยู่เหนือสิทธิมนุษยชน จีนอ้างว่าตนได้ยึดหลักปณิธานสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน แต่กลุ่มชนหรือรัฐบาลไม่มีสิทธิที่จะเข้าไปแทรกแซงกิจการของรัฐอื่น

ในแนวคิดทฤษฎี Realism รัฐทุกรัฐจะมีท่าทีที่หวาดระแวงต่อกัน อันเป็นผลมาจากการที่ระบบระหว่างประเทศมีลักษณะ anarchy¹³ ด้วยเหตุนี้รัฐทุกรัฐจึงต้องแสวงหาทางในการปกป้อง

¹³ Anarchy หมายถึง การไม่มีสิทธิอำนาจสูงสุดที่ใช้ครอบคลุมทั้งหมดหรือรัฐบาลโลก ถ้าไม่มีรัฐบาลกลาง การเมืองระหว่างประเทศก็มีสภาพไม่ต่างไปจากที่ Thomas Hobbes เรียกว่า ‘สภาวะธรรมชาติ’ หรือ ‘สภาวะสงคราม’ ซึ่งปัจเจกบุคคลทั้งหลายจำเป็นต้องปกป้องตนเอง สำหรับนักทฤษฎีแนว realism สภาวะ anarchy ก็คือสิ่งที่ทำให้การเมืองระหว่างประเทศแตกต่างจากการเมืองภายในประเทศ ภายในระบบการเมืองของรัฐหนึ่งๆ ปัจเจกบุคคลทั้งหลายสามารถมีชีวิตอย่างสันติ โดยรัฐ

คุ้มครองผลประโยชน์ของชาติและรักษาอำนาจของตนเอาไว้ ดังนั้นจากประวัติศาสตร์ภูมิหลัง ความสัมพันธ์จีนและทิเบต เราจึงสามารถนำทฤษฎี Realism มาใช้ในการอธิบายการกระทำหรือ ข้ออ้างของจีนได้ โดยการที่จีนได้ใช้กำลังเข้าปราบปรามทิเบตอย่างรุนแรงและไม่ยอมให้ทิเบต แยกตัวเป็นอิสระ เนื่องจากรัฐบาลจีนต้องการที่จะปกป้อง รักษาผลประโยชน์การใช้อำนาจปกครอง ทิเบตของตน และการที่ไม่ให้รัฐอื่นเข้าแทรกแซงกิจการภายใน เนื่องจากจะเป็นการลดทอนอำนาจ และความเป็นอิสระของรัฐลง ดังนั้นในการแก้ปัญหาเอกราชของชาติและบูรณภาพแห่งดินแดน จีน จึงไม่ยอมประนีประนอม จีนได้เน้นเรื่องของอำนาจและผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญมากกว่า เรื่องของศีลธรรม

นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการที่สหรัฐอเมริกาออกมาต่อต้านการกระทำของจีนและประณาม การละเมิดสิทธิมนุษยชนในจีน ทั้งหมดอาจเป็นเรื่องของผลประโยชน์ของชาติและการแสวงหา อำนาจก็ได้ตามแนวคิดทฤษฎี Realism ยกตัวอย่างเช่น การที่สหรัฐอเมริกาได้ใช้กำลังทหารเข้าขับ ไล่ทหารอิรักออกจากคูเวต ก็เป็นเรื่องของผลประโยชน์และการแสวงหาอำนาจสูงสุด ผลประโยชน์ และอำนาจของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคนี้ถูกคุกคามโดยการบุกรุกของอิรัก ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึง เข้าไปเพื่อรักษาอำนาจในภูมิภาคนี้เอาไว้ให้ได้ไม่ช้าเพื่อเข้าไปปลดปล่อยชาวคูเวตเพื่อผลประโยชน์ ด้านมนุษยธรรม หรือผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจที่ปกป้องแหล่งน้ำมันดิบ เป็นต้น (เชษฐา พวงหัตถ์ , 2555: 6) ถึงแม้สหรัฐอเมริกาจะมีแนวความคิดแบบ Idealism แต่ในด้านการเมืองสหรัฐอเมริกา ยัง ต้องคำนึงถึงความอยู่รอดและผลประโยชน์ของชาติมากกว่าอุดมการณ์ที่มีอยู่ ดังนั้นถึงแม้ สหรัฐอเมริกาจะออกมาต่อต้านและกดดันจีนในด้านสิทธิมนุษยชน แต่สหรัฐอเมริกาก็ยังต้อง คำนึงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่มีอยู่กับจีน

กล่าวโดยสรุป จีนได้ยึดหลักแนวคิดทฤษฎี Realism ในการจัดการกับปัญหาภายในประเทศ ไม่ให้เกิดการแยกตัวเป็นรัฐอิสระ และจะทำทุกวิถีทางเพื่อรักษาบูรณภาพแห่งดินแดน จีนเน้นเรื่อง อำนาจอธิปไตยเหนือสิทธิมนุษยชน อำนาจอธิปไตยของชาติเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด และจะทำทุก อย่างเพื่อรักษาอำนาจและผลประโยชน์แห่งชาติ นอกจากนี้จีนได้ประกาศ “หลักการอยู่ร่วมกันอย่าง

ว่ามีรัฐบาลของตนคอยดูแลปกป้องในรูปของการป้องกันประเทศและการดูแลความสงบเรียบร้อย รวมถึงการออกกฎหมาย ลงโทษผู้ที่คุกคามผลประโยชน์ของบุคคลอื่นๆ รัฐทั้งหลายในระบบระหว่างประเทศไม่สามารถทำเช่นนั้นได้ ในเมื่อไม่มีรัฐบาล โลกที่มีสิทธิอำนาจเหนือรัฐต่างๆ รัฐทั้งหลายก็จำเป็นต้องแสวงหาทางในการปกป้องผลประโยชน์ของตน ดังนั้นการรักษา อำนาจจึงเป็นการตอบโต้ที่สมเหตุสมผลต่อระบบระหว่างประเทศที่อยู่ในสภาวะ anarchy ดู เชษฐา, (2555), 5.

สันติ 5 ประการ” เพื่อให้แต่ละรัฐเคารพอำนาจอธิปไตยซึ่งกันและกัน ไม่แทรกแซงกิจการภายในของผู้อื่น นอกจากนี้ เนื่องด้วยจีนเป็นรัฐเดี่ยว จึงจะไม่ยอมให้มีการแยกตัวเด็ดขาด และการที่จีนเป็นรัฐเผด็จการ จึงยังไม่มีทางที่จะให้มีการแยกตัวภายในประเทศเกิดขึ้น เนื่องจากจีนเองก็ได้รับบทเรียนจากการล่มสลายของพรรคคอมมิวนิสต์ของรัสเซีย ดังนั้นในการจัดการกับปัญหาบูรณภาพแห่งดินแดนของทิเบต จีนจึงทำทุกวิถีทางเพื่อรักษาดินแดน ไม่มีการประนีประนอมหรือยอมให้ทิเบตแยกตัวเป็นอิสระ นอกจากนี้ประเทศทางตะวันตกได้ใช้แนวคิดทฤษฎี Idealism มองว่าการแทรกแซงกิจการภายในของผู้อื่นในประเด็นด้านมนุษยธรรมเป็นเรื่องที่ถูกต้อง

ชาวจีนถูกร้องเรียกให้รักชาติก่อนรักมนุษยชาติ เช่นเดียวกับแนวทศนะทางการของอาเซียน จีนอ้างความชอบธรรมที่จะมีความหลากหลายของสิทธิมนุษยชนเพราะประเทศต่างๆมีรากฐานความเป็นมาทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมต่างกัน¹⁴

3.3 วิเคราะห์มุมมองของอาเซียนที่มีต่อสิทธิมนุษยชน

ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายอย่างมาก ทั้งระบอบการเมืองการปกครอง ไม่ว่าจะเป็นประเทศประชาธิปไตย รัฐสังคมนิยม-คอมมิวนิสต์ ระบอบทหาร และระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และสังคม ศาสนาและวัฒนธรรม ที่มีทั้งลัทธิขงจื้อ ศาสนาพุทธ คริสต์และอิสลาม โดยอาเซียนมีการจัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นเขตแห่งสันติภาพ เสรีภาพ และความเป็นกลาง อาเซียนได้วางอยู่บนพื้นฐานของ “ปฏิญญาอาเซียนหรือปฏิญญากรุงเทพ”¹⁵ ที่มีเจตนารมณ์คือการร่วมมือกัน มิตรภาพและการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับสถานการณ์ภายในประเทศสมาชิกทั้งหมด ซึ่งทั้ง 3 สิ่งนี้ได้นำไปสู่ “วิถีของอาเซียน (ASEAN Way)” คือ มีการเจรจา ตัดสินใจร่วมกันและการเคารพอำนาจอธิปไตย ไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของแต่ละชาติ

ในแนวคิดทฤษฎี Neo-realism เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับการถ่วงดุลอำนาจเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเป็นหลัก โดยอาจมีการรวมตัวเพื่อผลประโยชน์ของแต่ละรัฐ แต่หากต้องเสียผลประโยชน์การรวมตัวกันก็อาจสิ้นสุดลง ดังนั้น การที่ประเทศในภูมิภาคมีการรวมตัวกันก็เพราะต้องการสร้างอำนาจในการต่อรองเพื่อผลประโยชน์ของประเทศสมาชิก แต่หากประเทศสมาชิก

¹⁴ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนภิภา (อ้างแล้ว) : หน้า 28-31.

¹⁵ ปฏิญญาอาเซียนหรือปฏิญญากรุงเทพ เป็นเอกสารในการก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งได้รับการลงนาม ณ กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสกัดการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์ในเวียดนาม

หนึ่งใดเห็นว่าตนเสียประโยชน์ก็อาจบอกเลิกการเป็นสมาชิกได้ ดังนั้นในกรณีของอาเซียน การรวมตัวกันของรัฐสมาชิกเป็นการรวมตัวเพื่อผลประโยชน์แห่งชาติ และเป็นการเพิ่มอำนาจการต่อรองและป้องกันภัยคุกคามจากประเทศมหาอำนาจภายนอกซึ่งอาจเข้ามาแทรกแซงอำนาจของรัฐสมาชิก แต่ในขณะที่เดียวกันรัฐสมาชิกก็ยังคงยึดมั่นในหลักการเรื่องสิทธิในอำนาจอธิปไตยของชาติของตน นอกจากนี้ในแนวคิดทฤษฎี Neo-realism จะเน้นการทำทุกวิถีทางเพื่อคงไว้ซึ่งอำนาจและความอยู่รอดของชาติ โดยจะใช้วิธีการทูตในการต่อรองทั้งสองฝ่ายเพื่อจะมีผลประโยชน์ร่วมกัน เป็นการหลีกเลี่ยงความเสียหายและเป็นทางเลือกที่ยอมรับได้ ซึ่งทฤษฎีนี้ก็สอดคล้องกับ “วิถีของอาเซียน (ASEAN Way)” คือ มีการเจรจา ตัดสินใจร่วมกันและการเคารพอำนาจอธิปไตย ไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของแต่ละชาติ เพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดสงครามและการคุกคามกัน ดังนั้นในการจัดการปัญหาต่างๆของอาเซียนจะมีการนำเรื่องเข้าที่ประชุมเพื่อปรึกษาหารือและฉันทมติ ดังนั้นเมื่อมีเรื่องใดที่อาเซียนตกลงกันไม่ได้ก็จะมีการพักเรื่องนั้นและนำไปเจรจาในการประชุมครั้งต่อไป ซึ่งได้กลายมาเป็นอุปสรรคต่อการยกระดับไปสู่ความร่วมมือและบูรณาการระดับภูมิภาคที่เข้มข้นขึ้นในอนาคต¹⁶

โดยสรุป ในส่วนประเด็นปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนของจีนในทิเบต เราก็สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่งการมองสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกันของประเทศสมาชิกในอาเซียน ซึ่งมีทั้งประเทศที่เห็นด้วยกับปฏิญญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนและประเทศที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งความเห็นที่ไม่ตรงกันนี้ได้กลายมาเป็นอุปสรรคของการรวมตัวของอาเซียนให้เกิดขึ้นช้าลง แต่ถึงแม้อาเซียนจะมีความเห็นที่แตกต่างกัน แต่อาเซียนก็ยังยึดหลักวิถีของอาเซียน (ASEAN Way) ที่จะไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของจีน ซึ่งนอกจากนี้หลักการปฏิญญากรุงเทพและหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการ มีลักษณะที่คล้ายกัน จึงเป็นข้อดีที่ทำให้จีนและอาเซียนหันไปเน้นทางเศรษฐกิจ ทำให้จีนและอาเซียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกันได้

4. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการวิจัย

¹⁶ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนภินา (ข้างแล้ว) : หน้า 31-32.

จากการที่จีนพรรคคอมมิวนิสต์ได้ใช้กำลังเข้ายึดทิเบตปี ค.ศ. 1950 โดยได้ส่งทหารเข้าไปปลดแอกทิเบต ประกาศให้ชาวชนทุกคนต้องได้รับการศึกษาใหม่ บังคับให้เรียนหลักสูตรจีน และการบังคับให้หมู่บ้านกสิกรต้องส่งผลิตผลที่ทำได้ส่งให้รัฐบาล นอกจากนี้ยังมีการลิดรอนเสรีภาพทางศาสนา จับกุมลามะและนำทหารเข้าควบคุมวัดวาอาราม การกระทำเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความไม่พอใจอย่างมากต่อชาวทิเบต จนทำให้เกิดการประท้วงอย่างรุนแรงขึ้นในปี ค.ศ. 1959 ซึ่งจีนได้ใช้ทหารเข้าปราบปรามอย่างรุนแรง จนทำให้มีผู้เสียชีวิตถึง 87,000 คน (Radio Taiwan International: 2551) จากการปราบปรามอย่างรุนแรงในครั้งนี้ จึงทำให้หลายประเทศได้ออกมาประณามการกระทำของจีนว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะประเทศตะวันตกที่มีการมองเห็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ต่างกับจีน โดยจีนได้ให้เหตุผลในการเข้าปราบปรามทิเบต เนื่องจากจีนได้ยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการและเน้นหลักผลประโยชน์แห่งชาติเป็นหลัก จีนให้ความสำคัญกับเอกราชและบูรณภาพแห่งดินแดนเป็นอันดับแรก จีนจะทำทุกทางเพื่อไม่ให้เกิดการแบ่งแยกดินแดน และจีนจะไม่แทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น และไม่ยอมให้ประเทศอื่นเข้ามาแทรกแซงกิจการภายในของตน

การประท้วงได้มีต่อมาอีกหลายครั้ง จนกระทั่งในปี ค.ศ. 2008 จึงได้เกิดการประท้วงที่รุนแรงขึ้นอีกครั้ง โดยลามะและชาวทิเบตได้ออกมาชุมนุมประท้วง เนื่องในวาระครบรอบ 49 ปีของการต่อต้านการปกครองของจีน ซึ่งการประท้วงครั้งนี้นอกจากจะประท้วงในทิเบตแล้ว ยังมีการประท้วงในเมืองที่สำคัญๆ ของจีนและตามสถานทูตจีนในประเทศต่างๆ จึงมีหลายประเทศได้ออกมาเรียกร้องให้จีนอย่าใช้กำลังเข้าปราบปราม และละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบต

จากประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในทิเบตของจีน จึงทำให้เกิดข้อถกเถียงเรื่องสิทธิมนุษยชนแบบสากลและคุณค่าแบบเอเชีย ซึ่งจากการเกิดข้อถกเถียงนี้เราจึงสามารถนำมามองเรื่องการมองสิทธิมนุษยชนที่แตกต่างกันของอาเซียนได้ ซึ่งอาจจะกลายเป็นอุปสรรคต่อการรวมตัวกันของอาเซียน

ในขณะที่ประเทศตะวันตกพยายามที่จะใช้เรื่องสิทธิมนุษยชนเข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของจีน แต่ในอาเซียนถึงแม้จะมีทั้งประเทศที่เห็นด้วยกับปรัชญาสากลว่าด้วยเรื่องสิทธิมนุษยชนและประเทศที่ไม่เห็นด้วย ก็ยังคงยึดหลักการของอาเซียน (ASEAN Way) คือ การไม่

เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในของประเทศอื่น ซึ่งหลักการนี้ได้สอดคล้องกับหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ 5 ประการของจีน จากการทำมีหลักการที่คล้ายกันของจีนและอาเซียนจึงได้กลายเป็นข้อดีที่จะทำให้จีนกับอาเซียนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และหันไปให้ความสนใจกันทางด้านเศรษฐกิจต่อกันแทน โดยจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันจีนและอาเซียนได้กลายมาเป็นคู่ค้าหลักของกันและกัน นอกจากนี้การกลายมาเป็นคู่ค้ากัน ก็จะช่วยในการปรับความสัมพันธ์ที่ดีขึ้นระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนกับจีนเช่นกัน เช่น ความสัมพันธ์จีนกับเวียดนาม ฟิลิปปินส์ บรูไน มาเลเซีย ที่มีปัญหาเรื่องข้อพิพาทเรื่องหมู่เกาะ เป็นต้น¹⁷

4.2 ข้อเสนอแนะ

จะเห็นได้ว่าจากการที่จีนมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ จึงทำให้นานาประเทศต่างออกมาประณาม มีการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นอุปสรรคของจีนต่อการเข้าไปมีบทบาทในเวทีโลก อย่างเช่น WTO¹⁸ ซึ่งจีนต้องใช้ความพยายามถึง 15 ปี ในการเข้าไปเป็นสมาชิก จีนต้องต่อรองกับทุกประเทศสมาชิก WTO ที่มีอยู่แล้วในขณะนั้นถึง 138 ประเทศ โดยจีนจะต้องจ่ายค่าผ่านทางยอมรับในเดือน ไชการเปิดเสรีการค้าและการปรับเปลี่ยนระเบียบและกฎเกณฑ์ให้มีความสอดคล้องกับกฎกติกาสากลของ WTO เพื่อขอให้ประเทศเหล่านี้ลงมติรับจีนเข้าเป็นสมาชิก WTO ซึ่งกระบวนการรับจีนเข้าเป็นสมาชิกต้องมีมติเอกฉันท์ (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2555 : 1)

ดังนั้นกล่าวโดยสรุป จีนควรที่จะลดการใช้ความรุนแรงในการปราบปรามผู้ประท้วงในทิเบตและหันมาใช้การตกลงเจรจากันอย่างสันติ เนื่องจากถ้าจีนยังมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนก็อาจจะส่งผลต่อการเข้าไปมีบทบาทในเวทีโลกและอาจจะส่งผลต่อภาคเศรษฐกิจภายในประเทศ

¹⁷ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนนิภา (อ้างแล้ว) : หน้า 33-34.

¹⁸ องค์การการค้าโลก หรือ WTO เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีพัฒนาการมาจากความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า หรือ “แกตต์ (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT)” จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการตามความตกลงมาร์ราเกซจัดตั้งองค์การการค้าโลกเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2538 โดยมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ดู กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, (2551).

นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างภาพลักษณ์ของจีนให้ประเทศอื่นมองว่าจีนนั้นไม่เป็นภัย เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศอื่นๆ¹⁹

นอกจากนี้จากปัญหาท่าทีของอาเซียนที่มีต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนของจีนในทิเบต ถึงแม้อาเซียนกับจีนจะมีหลักการที่คล้ายกัน คือ การไม่เข้าไปแทรกแซงกิจการภายในประเทศของประเทศอื่น แต่ก็มีปัญหาคือ ถ้าหากจีนมีปัญหาเกี่ยวกับประเทศสมาชิก เราควรมีท่าทีอย่างไร เช่น ในกรณี ข้อพิพาทหมู่เกาะระหว่างเวียดนาม ฟิลิปปินส์ บรูไน มาเลเซียกับจีน

ซึ่งประเทศสมาชิกอื่นที่ไม่ได้เกี่ยวข้องควรมีการวางตัวที่เป็นกลางกับทั้งสองฝ่าย เนื่องจากต่างก็เป็นประเทศที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และควรมีการจัดกิจกรรมความร่วมมือกันระหว่างจีนและอาเซียนเพื่อเป็นการกระชับความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย ซึ่งในปัจจุบัน ประเทศสมาชิกอาเซียนที่ไม่ได้มีปัญหาเกี่ยวกับจีน ก็มีท่าทีที่เป็นกลางและสนับสนุนให้ทั้งสองฝ่ายมีการเจรจากันอย่างสันติ อย่างเช่น อินโดนีเซียและไทยก็ได้เป็นตัวกลาง ในการประสานความสัมพันธ์ของทั้งสองฝ่าย เป็นต้น

5. บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กระทรวงการต่างประเทศ. (2551). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน*. กรุงเทพฯ: กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.(2555). *จีนและการเข้าเป็นสมาชิก WTO ครบรอบ 10ปี*. กรุงเทพฯ : กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์.

กรุนเฟลด์, ทอม เอ. *ทิเบตที่เป็นจริง*. แปลโดย ศ. สุวรรณ. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ, 2554.

เจียน ชีระวิทย์. (2541). *นโยบายต่างประเทศจีน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

---

¹⁹ รายละเอียดดูในรายงานวิจัย พัฒนาการ (ข้างแล้ว) : หน้า 34-35.

จุฑาทิพ คล้ายทับทิม. (2551). *หลักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จรัญ โฆษณานันท์. (2545). *สิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน: ปรัชญา กฎหมาย และความเป็นจริงทาง*

สังคม. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และคนอื่นๆ. (2544). *วิถีสังคมไท*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

เชษฐา พวงหัตถ์. (2555). “ทฤษฎีการเมืองโลก.” เอกสารประกอบการเรียนวิชา 450360

Regionalism and Methodology ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

เชษฐา พวงหัตถ์. (2556). “บทบาทของจีนในเอเชีย.” เอกสารประกอบการเรียนวิชา 450461-47

International Relations in East Asia ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

ประภัสสร เทพชาตรี. (2551). “วิกฤติทิเบต.” สยามรัฐ สัปดาห์วิจารณ์ ปีที่ 55 , ฉบับที่ 26 (มี.ค.) 29.

พัฒนิกา สุนทรศิริบุญญา. (2557). รายงานการวิจัยเรื่อง “จุดยืนของอาเซียนที่มีต่อประเด็นสิทธิ

มนุษยชนในทิเบต: ข้อถกเถียงว่าด้วยเรื่องคุณค่าแบบตะวันตกกับคุณค่าแบบตะวันออก”.

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา 450 460 การศึกษาเอกเทศ สาขาวิชาเอเชียศึกษา
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชาการศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2556.

วัชรินทร์ ชาญศิลป์. (2554). *เอกสารประกอบการเรียน วิชาการเมืองการปกครองสาธารณรัฐจีน*

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมชาย หอมลออ. (2540). *30ปี อาเซียนกับก้าวต่อไปในอนาคต: อาเซียนกับสิทธิมนุษยชน*.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสน่ห์ จามริก. (2542). *สิทธิมนุษยชน: เกณฑ์คุณค่าและฐานความคิด*. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เสนห์ จามริก และคนอื่นๆ. (2545). *โลกาภิวัตน์กับปัญหาสิทธิมนุษยชน ภารกิจที่ท้าทาย มหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: เดือนตุลา.

เสนห์ จามริก. (2546). *สิทธิมนุษยชนไทยในสถานการณ์โลก*. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2551). *องค์การการค้าโลก(World Trade Organization : WTO)*.

[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 14 มกราคม. เข้าถึงจาก

http://www.dtn.go.th/dtn/tradeinfo/dtn_wto_obj.php

วรศักดิ์ มหัทธโนบล . (2554). *เอเชีย: มหาอำนาจแห่งศตวรรษที่ 21?*. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 19 กรกฎาคม. เข้าถึงจาก <http://prachatai.com/journal/2011/09/36731>

ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้. (2554). *ข้อสังเกตแนวทางสิทธิมนุษยชนสากลกับการประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินภายในประเทศ*. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 20 กรกฎาคม. เข้าถึงจาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/2336>

สว่าง กันศิริเวียง. (2550). *สิทธิมนุษยชนในกระแสโลกาภิวัตน์*. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 29 สิงหาคม. เข้าถึงจาก http://www.baanjommyut.com/library/global_community/06.html

สมชัย เย็นสบาย. *ความมั่นคงของรัฐในยุคการแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรม*. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 20 กรกฎาคม. เข้าถึงจาก <http://www.stabundamrong.go.th/interest/int1.doc?Nid>

สิทธิเทพ เอกสิทธิพงษ์. (2551). *สู่ 'เอกราช' ทิเบต! ฝันที่(ไม่)เป็นจริง?*. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 16 ธันวาคม. เข้าถึงจาก <http://mgr.manager.co.th/China/ViewNews.aspx?NewsID=9510000032332>

Thai Chinese Community Blog. (2009). *ทะไลลามะกับการแบ่งแยกทิเบต-50ปีแห่งการทำลาย*
มาตุภูมิ. [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 27 ธันวาคม. เข้าถึงจาก
<http://www.thaichinese.net/thaichineseblog/dalai-and-tibet/>

5.2 ภาษาอังกฤษ

Heywood, Andrew. (2011). "*Human Rights and Humanitarian Intervention*." *Global Politics*,
303-318. Palgrave Macmillan.